

اثر میدازولام در کاهش اضطراب بیماران تحت عمل جراحی

دکتر علی محفوظی

استادیار دانشگاه علوم پزشکی تهران

دکتر منصور حسنی میان

عضو هیأت علمی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی تهران

چکیده

فواید کاهش اضطراب و تأثیر این کاهش در ریکاوری بهتر، بهبودی سریعتر، کاهش مصرف داروها حین بیهوشی و ترخیص زودتر از بیمارستان که نهایتاً منجر به کاهش هزینه ها و عوارض بعد از عمل می شود، امری ثابت شده می باشد. بدین طریق می توان احتمال دعاوی قصور پزشکی از سوی بیماران را کاهش داد. به این منظور از داروهای مختلفی از جمله بنزودیازپینها استفاده می شود که میدازولام از این گروه می باشد. در این مطالعه ۱۲۶ بیمار که دارای پارامتر اضطراب بودند به دو گروه تقسیم شده و به گروه اول داروی میدازولام و به گروه دوم داروی دیازپام تزریق شده و در نهایت این دو گروه مورد مقایسه قرار گرفتند. در این تحقیق مشاهده شد که در گروه اول که داروی میدازولام دریافت نموده اند، بجز هیپررفلکسی هر ۶ پارامتر مورد نظر دیگر بعد از تزریق دارو کاهش یافته و این کاهش از نظر آماری معنی دار می باشد ($P < 0.05$). در گروه دوم که دیازپام دریافت کرده بودند، فقط تعداد تنفس و ترمور کاهش پیدا کرده و بقیه پارامترها تغییر معنی دار آماری نشان ندادند.

همچنین مشاهده گردید که اضطراب در گروه اول ۵۵/۶ درصد و در گروه دوم ۲۳ درصد کاهش یافته که تفاوت این دو عدد نیز از نظر آماری معنی دار می باشد.

کلید واژه ها: میدازولام - اضطراب

مقدمه

هدف ما پاسخ به این سؤال است که آیا میدازولام در مقایسه با دیازپام موجب کاهش اضطراب در بیماران تحت عنوان جراحی الکتیو می گردد یا خیر.

روش کار

مطالعه بصورت آزمون بالینی و double blind صورت گرفت. تحقیق بر روی بیماران ۶۵-۱۵ ساله که جهت اعمال جراحی الکتیو در بهار ۱۳۷۷ به بیمارستان سینا مراجعه نموده و سابقه هیچگونه بیماری مزمن و بیماریهای زمینه ای نداشته اند انجام پذیرفت. بر روی ۱۸۳ نفر مراجعه کننده ابتدا آزمون

اثرات مفید کاهش اضطراب در ریکاوری بهتر، بهبودی سریعتر و کاهش مصرف داروها حین بیهوشی و ترخیص زودتر از بیمارستان که نهایتاً منجر به کاهش هزینه ها می گردد، ما را بر آن داشت که در مطالعه ای بصورت آزمون بالینی بر روی بیماران مراجعه کننده به اتاق عمل جراحی به صورت غیراورژانسی، اثر میدازولام را بعنوان داروی پره مدیکاسیون مورد بررسی قرار دهیم؛ زیرا میدازولام از جمله داروهایی است که حداقل عوارض و بیشترین سود را برای بیمار دارد.

همانطور که مشاهده می گردد پارامتر آژیتاسیون بیشترین درصد فراوانی را داشته است.

از میان ۱۲۶ بیمار مورد مطالعه ۷۹ نفر زن و ۴۷ نفر مرد بوده اند که نشان دهنده این است که اضطراب در بین خانمها شایعتر است (۶۲/۷ درصد).

در گروه اول که میدازولام دریافت کردند، فشار خون به میزان ۲۷ درصد کاهش یافت. تعداد کسانی که فشار خون بالا داشتند قبل از تزریق ۱۸ نفر بود که بعد از تزریق به یک نفر کاهش یافت (P=0.001).

ضربان قلب به میزان ۳۲/۲ درصد (P= 0.001) و تعداد تنفس به میزان ۲۳/۸ درصد (P=0.026) کاهش پیدا کرد. بیشترین کاهش در آژیتاسیون به میزان ۶۱/۹ درصد (P=0.001) رخ داد. ترمور به میزان ۱۴/۲ درصد (P=0.022) و Urgency ۱۹ درصد (P=0.001) کاهش نشان داد.

تنها هیپر فلکسی از ۳۴/۹٪ به ۲۵/۴٪ رسیده و با کاهشی برابر با ۹/۵ درصد (P=0.098) از نظر آماری معنی دار نبود. در این گروه اضطراب به ۴۴/۴ درصد رسید و ۵۵/۶ درصد کاهش نشان داد. (P=0.001) که نشان دهنده اثر میدازولام در کاهش اضطراب می باشد.

اما در گروهی که به عنوان پره مدیکاسیون دیازپام دریافت کرده بودند، فقط تعداد تنفس و ترمور کاهش پیدا کرد. تعداد تنفس به میزان ۱۴/۳٪ و ترمور به میزان ۲۰/۷٪ کاهش داشته که از نظر آماری معنی دار بود. بقیه پارامترها اختلاف معنی داری نشان ندادند. همچنین در این گروه نیز شاهد کاهش اضطراب به میزان ۲۳/۹ درصد بودیم (P=0.001) که نشان می دهد که حتی درمان با دیازپام نیز می تواند در کاهش اضطراب بیماران مؤثر باشد.

براساس آزمون مقایسه نسبت اضطراب در دو گروه مورد مطالعه این نتیجه حاصل می گردد که کاهش اضطراب مشاهده شده در دو گروه معنی دار بوده (P=0.001)، یعنی اینکه میدازولام در کاهش اضطراب بیماران مؤثر می باشد. این نتایج در نمودارهای شماره ۱ و ۲ آورده شده است.

بحث و نتیجه گیری

براساس یافته های این مطالعه به این نتیجه می رسیم که میدازولام می تواند به میزان ۵۵/۶ درصد باعث کاهش

سنجش اضطراب براساس معیارهای مورد مطالعه به عمل آمد و ۱۲۶ بیماری که در آنها اضطراب تشخیص داده شد بصورت یک در میان^۱ به دو گروه ۶۳ نفری تقسیم گردیدند.

به افراد گروه اول داروی میدازولام (با دوز ۰/۰۵ Mg/Kg) تزریق و به افراد گروه دوم (دیازپام با دوز ۰/۰۵ Mg/Kg) تزریق گردید (۲).

معیارهایی که جهت بررسی اضطراب مورد توجه قرار گرفتند، شامل موارد زیر بود:

۱- هیپرتانسیون: افزایش فشار خون سیستولیک به بیش از ۱۴۰ میلیمتر جیوه

۲- تاکی کاردی: افزایش ضربان به بیش از ۱۰۰ بار در دقیقه

۳- تاکی پنه: افزایش تعداد تنفس به بیش از ۱۸ بار در دقیقه

۴- آژیتاسیون: براساس حالات و رفتار بیمار و ارزیابی محقق.

۵- هیپر فلکسی: افزایش رفلکس تاندونی پاتلا و Biceps

۶- ترمور: براساس لرزش دست هنگام اکستانسیون کامل دست.

۷- Urgency: براساس گفته بیمار (۳).

وجود دو پارامتر یا بیشتر در بیمار بعنوان اضطراب در نظر گرفته شد. ۱۰ دقیقه پس از تزریق میدازولام یا دیازپام پارامترهای مورد بررسی مجدداً ارزیابی گردیده و تفاوت هر کدام از پارامترها و وجود یا عدم اضطراب در این مرحله با مرحله قبل در هر گروه مقایسه شد.

یافته ها

فراوانی نسبی هر کدام از پارامترهای مورد بررسی در جمعیت مورد مطالعه بدین ترتیب بوده است:

پارامتر	فراوانی نسبی
هیپرتانسیون	۳۰/۲٪
تاکی کاردی	۴۸/۴٪
تاکی پنه	۳۴/۱٪
آژیتاسیون	۸۰/۲٪
هیپر فلکسی	۳۳/۳٪
ترمور	۴۸/۴٪
Urgency	۲۶/۲٪

وضعیت همودینامیک ضروری بوده و توصیه می گردد همکاران و محققین دیگر در این زمینه مطالعاتی را انجام دهند. استفاده از داروهایی همچون میدازولام جهت کاهش اضطراب بیمار از عواقب احتمالی آن جلوگیری نموده و از این راه می توان احتمال دعاوی قصور پزشکی علیه متخصص بیهوشی از سوی بیماران را کاهش داد.

نمودار ۱ - تجویز میدازولام قبل از اعمال جراحی و تأثیر آن بر روی اضطراب. (۱۰ دقیقه بعد از تجویز (۰/۰۵ mg/kg) تمام پارامترهای اضطراب کاهش پیدا کرده اند که به ترتیب بیشترین کاهش مربوط به آزیتاسیون (۶۱/۹ درصد)، PR (۳۰/۲ درصد) BP (۲۷ درصد)، RR (۲۳/۸ درصد)، Urgency (۱۹ درصد) و HR (۹/۵ درصد) می باشد. به طور کلی با تجویز میدازولام قبل از عمل می توان شاهد کاهش ۵۵/۶٪ اضطراب در این بیماران بود.

نمودار ۲ - تأثیر پره مدیکاسیون دیازپام بر روی اضطراب بیماران تحت اعمال جراحی. ۱۰ دقیقه بعد از تجویز دیازپام (۰/۰۵ Mg /Kg) به عنوان پره مد، کاهش ترمور (۲۰/۷٪) و RR (۱۴/۳٪) دیده می شود در حالیکه تأثیر چندانی بر روی سایر پارامترهای اضطراب ندارد. در کل ۲۳/۹٪ بیمارانسی که دیازپام دریافت کرده اند کاهش اضطراب داشته اند.

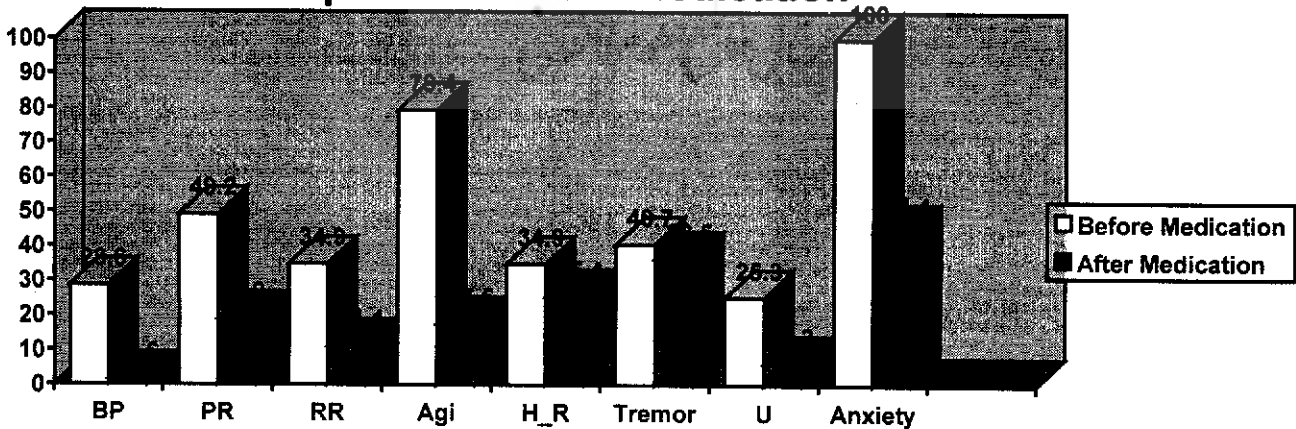
اضطراب در بیماران گردد. این نتیجه در مطالعات دیگر نیز تأیید شده است. در تحقیق شهر مونیخ آلمان (۴) این کاهش به میزان ۶۰ درصد و در تحقیق دیگری در سوئد (۵) تا ۷۲ درصد گزارش گردیده است. بنابراین پیش درمانی روانی چه به وسیله مصاحبه قبل از عمل و ملاقات با بیمار توسط متخصص بیهوشی و چه به وسیله میدازولام یا دیازپام تأثیر مهمی در کاهش اضطراب بیماران دارد.

ملاک تعیین اضطراب در نظر گرفتن حداقل ۲ پارامتر از مجموع ۷ پارامتری است که در مبحث روش کار ذکر گردیده و در اینجا مجدداً یادآوری می گردد:

- ۱- هیپرتانسیون بالای ۱۴۰ میلی متر جیوه
- ۲- افزایش ضربان قلب بالای ۱۰۰
- ۳- افزایش تعداد تنفس بالای ۱۸
- ۴- آزیتاسیون براساس رفتار بیمار
- ۵- افزایش هیپرفلکسی تاندون پاتلا
- ۶- لرزش دستها در اکستانسیون
- ۷- Urgency براساس گفته بیمار

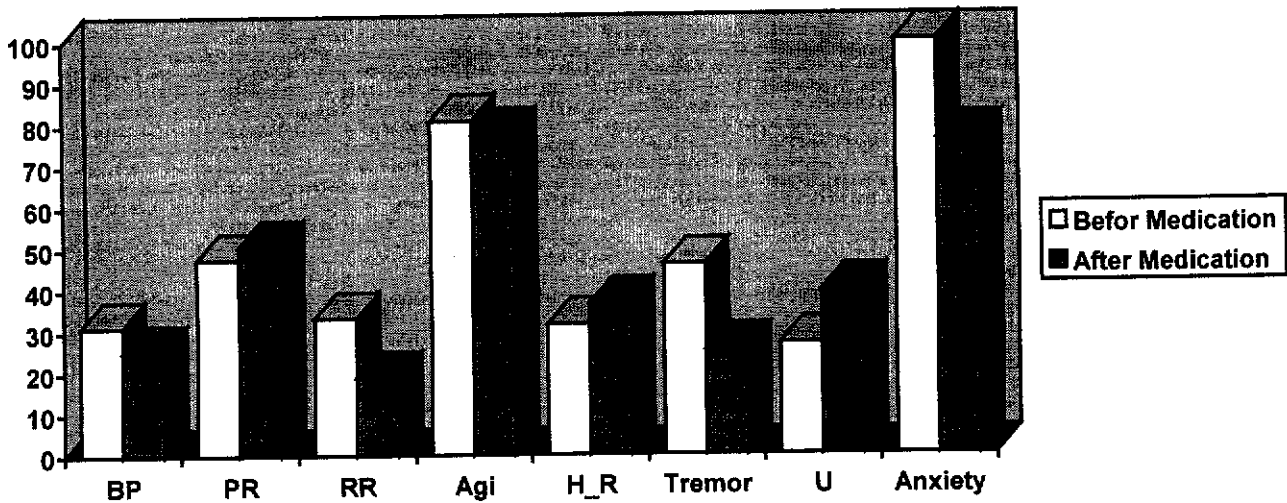
با توجه به قدرت اثر و بازدهی بالای میدازولام در کاهش اضطراب و عوارض سوء ناچیز آن می توان از این دارو جهت درمان اضطراب قبل از عمل استفاده نمود. همچنین با عنایت به اثرات کاملاً مشخص میدازولام در کاهش فشار خون که در این مطالعه بر ما روشن گردید، بررسی بیشتر اثر میدازولام بر

Group 1: Midazioam medication

اثر میدازولام در گروه اول

Group 2: Diazepam Medication

اثر میدازولام در گروه دوم

منابع

- 1 _ R.D. Miller, Anesthesia, 1994, P.1018-1019 and 1024.
- 2 _ Goth's Pharmacology, 1994, 32nd edition, P. 395.
- 3 _ Acta Anesthesiology scand, 1996 Mars V.40 (3) P.331-337.
- 4 _ Anesthesiology Reanin, 1996 21 (1), Germany.
- 5 _ Anesthesiology clinics of North America, V.14, No.4, December 1996, P.789.
- 6 _ SWED-Dent-J 1996, 20 (1-2).

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی